

**Pierwsze czasopisma naukowe o tematyce onkologicznej
– lata 1853-1934**

Richard F. Mould¹, Jesse Aronowitz², Rene Van Tiggelen³,
Frederick S. Litten⁴

Praca ta przedstawia najwcześniejsze (przed 1935 rokiem) czasopisma zawierające w swym tytule słowo „rak”. Pierwsze europejskie i amerykańskie pisma radiologiczne są dość powszechnie znane, inaczej jest w przypadku czasopism na temat raka. Najwcześniejszy periodyk zawierający w tytule słowo „rak” ukazał się w 1853 roku. W naszej pracy za „pismo” uważamy publikację ukazującą się co miesiąc lub co kwartał, natomiast nie uwzględniamy roczników. Tytuł może zawierać słowo „bulletin” lub „reports” w miejsce słowa „journal”. W niektórych przypadkach udało się nam ustalić numer ISSN. Sądzymy, że przedstawione w niniejszej pracy wczesne periodyki mogą być użytecznym źródłem dla osób interesujących się historią onkologii.

Early cancer journals 1853-1934

The aim of this article is to identify the earliest (pre-1935) journals that contain the word cancer in their title. Although the earliest radiological journals in Europe and the USA are relatively widely known, the same cannot be said for cancer journals. The earliest journal we have been able to identify that contains the word ‘cancer’ was published in 1853. For the purposes of this article we consider that a journal is a publication which is issued monthly or quarterly, but not annually (although its title may contain the word ‘bulletin’ or ‘reports’ rather than ‘journal’). ISSN numbers have been obtained for a few of the journals. We anticipate that these early publications will provide a useful research source for the medical historians interested in the development of cancer medicine.

Słowa kluczowe: rak, wczesne czasopisma na temat raka, chirurgia onkologiczna

Key words: cancer, early cancer journals, cancer surgery

Wstęp

Najwcześniejsze czasopisma radiologiczne (które nie były sponsorowane przez firmy komercyjne) to: *Archives of Clinical Skiagraphy* (1896), *American X-ray Journal* (1897), *Archives of the Roentgen Ray* (1897), *Fortschritte auf dem Gebiete der Roentgenstrahlen* (1897), *Transactions*

of the American Roentgen Ray Society (1902) oraz *Journal of the Röntgen Society* (lipiec 1904). Pierwszym pismem o charakterze komercyjnym było *American Electro-therapeutic and X-ray Era* (1901) założone przez Friedlander Company z Chicago. Wczesne zeszyty tych pism poświęcone były niemal wyłącznie diagnostycznym zastosowaniom promieni X i zawierały prace i notatki poświęcone chorobom niezłośliwym (takim, jak toczeń lub gruźlica płuc). Jeden z pierwszych artykułów, jakie ukazały się w piśmiennictwie radiologicznym na temat zastosowania leczniczego promieni X, opublikowano w 1903 roku w *Transactions of the American Roentgen Ray Society* [1].

Pisma o tematyce radiologicznej i daty ich założenia są stosunkowo dobrze znane [2-5]. Natomiast w przypadku pism poświęconych wyłącznie rakowi sytuacja przedstawia się inaczej. Zamierzeniem tego artykułu jest przedstawienie wszystkich wczesnych pism (wybraliśmy rok 1934 jako górną granicę), które zawierają w tytule słowo „rak”.

¹ 41 Ewhurst Avenue
South Croydon
Surrey CR2 0DH
Wielka Brytania

² Department of Radiation Oncology
University of Massachusetts Medical School
Levine Cancer Center
Worcester MA 01605
USA

³ Curator
Belgian Museum for Radiology
2 Bruynstreet
B-1120 Bruksela
Belgia

⁴ Bayerische Staatsbibliothek
Abteilung BA/ES
Monachium
Niemcy

* W innych językach słowo rak tłumaczy się jako: *cancro* (Włochy), *gann* (Japonia), *krebs* (Niemcy).

Tab. I. Przykłady pierwszych sprawozdań na temat raka z Europy i USA wraz z rokiem pierwszego wydania

---

1884	<i>Report of the New York Skin & Cancer Hospital</i>
1899	<i>Annual Report of the work of the Cancer Laboratory of the New York State Board of Health conducted at the Gratwick Research Laboratory, University of Buffalo</i> (Albania: Evening Union Company)
1900	<i>Report of the Harvard University Cancer Commission</i>
1902	<i>Report of the Imperial Cancer Commission</i> (Londyn)
1903	<i>Report of the Ungarische Komitee für Krebsforschung</i> (Budapeszt)
1905	<i>Report of the Collis P. Huntington Fund for Cancer Research of the Memorial Hospital</i> (Nowy Jork)

Czasopisma te ukazały się m.in. w Argentynie, Australii, Belgii, Francji, Niemczech, Irlandii, Włoszech, Japonii, Luksemburgu, Meksyku, Polsce, USA i na Kubie. W Wielkiej Brytanii istniało tylko jedno pismo założone w określonym przez nas okresie i znajdowały się w nim jedynie streszczenia (*Cancer Review*, 1926), chociaż ukazało się tam też kilka rocznych raportów na temat raka ze szpitali i organizacji na początku pierwszej dekady XX wieku.

Niektóre z czasopism, które obecnie mają szeroki krąg czytelników, mają krótszą tradycję, niż można by przypuszczać, chociażby *British Journal of Cancer* (założone w 1947 roku) lub *Cancer* (założone w 1949 roku). Czasem czasopismo onkologiczne ukazywało się początkowo jako pismo radiologiczne, jak skandynawskie *Acta Oncologica* (założone w 1921 roku, które początkowo nosiło nazwę *Acta Radiologica*, ale w 1985 roku zmieniło tytuł).

Należy odróżnić coroczne sprawozdania ze szpitali i raporty komitetów rakowych od publikacji, które rzeczywiście miały charakter czasopism. Przykłady niektórych wczesnych (z końca XIX i początków XX wieku) sprawozdań na temat raka zostały przedstawione w Tabeli I. Takie raporty służyły jako najlepsza metoda przekazywania informacji o postępach w leczeniu raka i patologii, zanim powstały właściwe pisma.

Wiele z tych czasopism udało się odnaleźć w zasobach bibliotecznych w Belgii, Niemczech, Wielkiej Brytanii oraz w USA, gdzie zawsze określony jest rok ich pierwszego wydania, ale rok ostatniego wydania zapomnianych obecnie czasopism na temat raka w bibliotekach nie był odnotowywany i jego ustalenie wymaga innych metod.

1853

Western Medical News & Cancer Journal

Najstarsze pismo z słowem „rak” w tytule, do którego udało nam się dotrzeć – *Western Medical News & Cancer Journal* – zostało wydane w Cincinnati w 1853 roku (wychodziło już od 1851 roku pod nazwą *Western Medical News*). Chociaż samo określało się mianem „pisma”, traktować je należy raczej jako rozprawę. Jego jedynym autorem był dr Newton, który przedstawiał się jako Dziekan i Profesor Chirurgii z Memphis w stanie Tennessee. Cała publikacja o objętości 43 stron poświęcona była promocji jego własnej metody „bezoperacyjnej, niezawodnej terapii” rozmaitych schorzeń (ale głównie raka) wykorzystującej metodę. To „pismo” ukazywało się później pod

nazwą *New York Medical News & Cancer Journal* od roku 1864 do 1876 bądź 1877.

1877

New York Quarterly Cancer Journal

To czasopismo istniało zaledwie od roku 1877 do 1880. Jego pierwsze wydanie ukazało się w kwietniu 1877 roku. Opis na przedniej okładce głosił że, miało być ono z założenia „poświęcone badaniom i leczeniu raka oraz pokrewnych chorób”. Cała zawartość była napisana, zredagowana i opublikowana przez Roberta S. Newtona (prawdopodobnie redaktora *Western Medical News & Cancer Journal*) bądź Roberta S. Newtona juniora; redakcja mieściła się przy 137 West 47th Street w Nowym Jorku. Zawartość pisma podzielona była na dwie części: I. Dział oryginalny i II. Przegląd i Rozmaitości.

Określenie „eklektyczny” pojawiło się w tytule trzeciego z kolei artykułu, a zawartość części I przedstawiamy w Tabeli II. („Medycyna eklektyczna” była opartą na botanice alternatywą dla allopatii, popularną na Południu i Środkowym Zachodzie Ameryki w XIX wieku) [6]. Dwa zamieszczone tam teksty, *An Eclectic Treatise on the Diseases of Children* oraz *The Eclectic Practice of Medicine*, również były autorstwa Newtona.

**Tab. II. Zawartość części „Dział oryginalny”
New York Quarterly Cancer Journal z kwietnia 1877 roku**

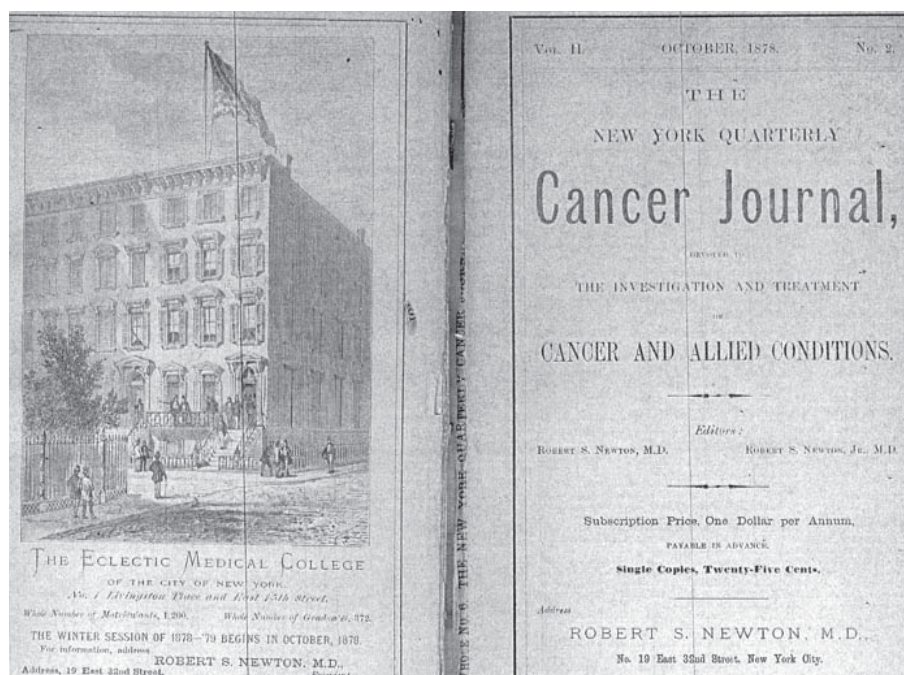
1	Badanie patologii komórek
2	Raport szpitalny na temat raka
3	Porady dla chirurgów eklektycznych
4	Tytoń jako przyczyna ślepoty
5	Jak postępować z rakiem – przypadki wyleczone
6	Szpital dla kobiet w Nowym Jorku
7	Hemoroidy
8	Szpitale uczelni medycznej i nauczanie kliniczne w Paryżu

1893

Archives d'Électricité Médicale et de Physiothérapie du Cancer

Ukazywało się w Bordeaux i było prawdopodobnie pierwszym francuskim czasopismem na temat raka. Wyprzedziło o dwa lata paryskie *Revue des Maladies Cancéreuses*. W 1939 roku zostało wchłonięte przez *Journal de Radiologie et d'Électrologie*.

1895

Revue des Maladies Cancéreuses: Clinique, Expérimentale et Bibliographiques

Według Cushmana Haagensena [7], który w 1933 roku opisał ważniejsze książki, czasopisma i materiały archiwalne z zakresu wiedzy o raku, znajdujące się w zbiorach New York Academy of Medicine, pierwszym czasopismem na temat raka było właśnie *Revue des Maladies Cancéreuses: Clinique, Expérimentale et Bibliographiques*. Zostało założone 20 października 1895 roku. Nie znalazło jednak uznania w środowisku lekarskim i w 1901 roku zakończyło działalność. Pismo to powstało przede wszystkim dzięki wysiłkom profesora Emmanuela Simona Duplay (1836-1934), który był chirurgiem w Hôtel Dieu w Paryżu.

1903

Zeitschrift für Krebsforschung

Wszystko wskazuje na to, iż to niemieckie czasopismo poświęcone rakowi, ukazuje się najdłużej ze wszystkich, jakie udało nam się odnaleźć chociaż, jak w większości przypadków, nie zachowało pierwotnej nazwy. Od 1979 roku ukazuje się pod tytułem *Zeitschrift für Krebsfor-*

schung und Klinische Onkologie (Journal of Cancer Research & Clinical Oncology).

Dotarcie do pierwszego wydania nie anglojęzycznego czasopisma, takiego jak *Zeitschrift für Krebsforschung* może być trudne. Chociaż pierwszy numer ukazał się w 1904 roku, istniała także publikacja z roku 1902 analizująca prace za lata 1900-1902, rozpoczynająca się Statutem Towarzystwa uchwalonym 18 lutego 1900 roku w Ministerstwie Kultury w Berlinie [8].

Pierwsze dwa numery pierwszego tomu czasopisma [9] ukazały się w 1903 roku (brak podanego miesiąca) i zostały podsumowane indeksem w lutym 1904 roku. Tom zawierał sześć części (sekcji) – patrz Tabela III. Tom drugi zaczął się ukazywać w lutym 1904 roku. Następne numery wychodziły oddzielnie, tom 3, numer 1 w marcu 1905, tom 3, numer 2 w czerwcu 1905 i tak dalej.

1907

GANN

Czasopismo *GANN*, chociaż drukowane w Tokio, ukazywało się w języku niemieckim aż do numeru 12, który ukazał się w 1918 roku. W roku 1985 *GANN* stał się *Japanese Journal of Cancer Research*, a w roku 2003 – *Cancer Science*.

Tab. III. Części (sekcje) pierwszego tomu *Zeitschrift für Krebsforschung*

1	Prace oryginalne
2	Sprawozdania ze spotkań, kongresów i szpitali
3	Prace wygłaszane
4	Przegląd prac naukowych dotyczących raka, opublikowanych w książkach bądź czasopismach od października 1902 r. do września 1903 r.
5	Rozmaitości
6	Ryciny i tabele

GANN
 Japanische
 Zeitschrift für Krebsforschung
 Begründet von
 Prof. Dr. K. Yamagiwa
 Herausgegeben von der
 Japanischen Gesellschaft für Krebsforschung

 Redigiert von
 Prof. Dr. Mataro Nagayo
 Geschäftsstelle: Pathologisches Institut der Kaiserlichen
 Universität zu Tokyo

 Band XII. Heft 1.
 Mai 1918

1908

Bulletin de l'Association Française pour l'Étude du Cancer

Słynny francuski lekarz onkolog Claudius Regaud (1870-1940) z Instytutu Radowego w Paryżu opublikował w tym piśmie, jako pierwszy autor, 11 artykułów. Tytuły (1-11) uzyskane z łącznego indeksu z pierwszych 17 tomów, 1908-1928) zostały zestawione w Tabeli IV i można na ich podstawie odtworzyć spektrum powiązanych z radem badań nad rakiem do końca lat 20. XX wieku, w okresie, kiedy głęboka terapia promieniami X nie była powszechnie dostępna. Czasopismo ukazało się w Paryżu (w wydawnictwie Masson), a w roku 1996 jego część odłączyła się, aby dać początek *Bulletin du Cancer: Radiothérapie*.

1909

Cancer (Journal of the International Association for Cancer Research)

Ta publikacja została wydana w Berlinie przez George'a Mayera (1860-1923), który we wstępie do pierwszego numeru (wrzesień 1908) stwierdził: „The International Association for Cancer Research na spotkaniu organizacyjnym postanowiło wydawać międzynarodowy miesięczny periodyk po niemiecku, francusku i angielsku przede wszystkim po to, aby przedstawiać sprawozdania ze spotkań i zjazdów International Association oraz na-

rodowych komitetów i centralnych organizacji do badań nad rakiem, które należą do International Association, informacji o istotnych postępach w dziedzinie badań nad rakiem w różnych krajach i stowarzyszeniach”. To czasopismo wychodziło co najmniej do numeru 6 w 1914 roku. Przestało się ukazywać prawdopodobnie z powodu wybuchu I Wojny Światowej.

1916

Journal of Cancer Research

Journal of Cancer Research było wydawane jako kwartalnik w Baltimore przez oficynę Williams & Wilkins od 1916 roku (patrz Tabela V). Było to oficjalne czasopismo American Association of Cancer Research. Od października 1922 do kwietnia 1924 jego działalność była zawie-

Tab. V. Zawartość pierwszych dwóch numerów *Journal of Cancer Research* z 1916 roku

Numer 1, styczeń 1916	
1	Dalsze badania nad pochodzeniem guzów u myszy
2	Umieralność na raka w krajach Zachodu
3	Działanie floryzyny na guzy u zwierząt
4	Patologiczne aspekty niektórych zagadnień w eksperymentalnych badaniach nad rakiem
5	Przeszczepialne mięsaki wątroby u szczurów powstające w ścianach torbieli pasożytniczych
6	Chemioterapeutyczne doświadczenia na guzach u szczurów
7	Obrady American Association for Cancer Research, ósme doroczne spotkanie
Numer 2, kwiecień 1916	
1	Odporność na guzy
2	Guzy nerek u królików
3	Hodowle komórkowe w badaniach nad rakiem
4	Guz tarczycy u strzępieni
5	Dalsze obserwacje tak zwanych nowotworów złośliwych u ryb
6	Działanie tkanki rakowej i normalnego nabłonka na żywotność pierwotniaków
7	Działanie floryzyny na guzy u zwierząt
8	Badania nad żółcią

Tab. IV. Prace Claudiusa Regaud opublikowane w latach 1908-1928 w *Bulletin de l'Association Française pour l'Étude du Cancer*

1	Tuberculose et cancer (Gruźlica i rak)
2	Sur la technique dans le cancer du col de l'utérus (O technice leczenia raka macicy)
3	Mode de notation en radiumthérapie (Notacja w terapii radem)
4	Cultures de tissus et tumeurs (Hodowle komórek a guzy)
5	Röntgentherapie d'un spino-cellulaire (Leczenie raka kolczystokomórkowego promieniami X)
6	Tubes et aiguilles chargées de radium pour le traitement de certains cancers (Radowe rurki i igły do leczenia niektórych raków)
7	Réflexions à propos de la poursuites des localisations excentriques du cancer de l'utérus par la radiumpuncture abdominal (Uwagi o leczeniu raka macicy śródmiąższowo przy użyciu radu z dostępu brzuszego)
8	Présentation de cancers de la lèvre guéris par le radium ou les rayons X (Appearance of cancers of the lip which can be cured by radium or X-rays) (Przedstawienie raków wargi, które mogą być wyleczone za pomocą radu lub promieni X)
9	Sur le traitement des cancers des lèvres par les rayons X et le radium (O leczeniu raka warg za pomocą promieni X i radu)
10	Curiethérapie des cancers malpighiens (Terapia radem raka kłębków Maalpighiego nerki)
11	A propos de la durée d'applications en curiethérapie et sur la valeur pratique de l'index karyocinétique (O czasie trwania leczenia radem i praktycznej wartości indeksu mitotycznego)

szona. Ostatni tom czasopisma pod tym tytułem nosił numer 14 i ukazał się w 1930 roku. Numer 15 z 1931 roku ukazał się już pod nazwą *American Journal of Cancer*.

1918

Campaign Notes (American Society for the Control of Cancer)

Tom 1, numer 1 ma datę 15 stycznia 1918 roku i opisany jest w następujący sposób: „Biuletyn wydawany raz na miesiąc dla informacji członków Towarzystwa, jego stanowych i lokalnych komitetów, komitetów do spraw raka, organizacji kobiecych, inspektorów sanitarnych, pielęgniarek, wykładowców, edytorów i wszystkich pracowników w tej dziedzinie”. Państwowa siedziba główna Towarzystwa mieściła się na 25 West 45th Street w Nowym Jorku. Pomimo nazwy *Campaign Notes* można w zasadzie sklasyfikować jako czasopismo, ponieważ corocznie wydawano 12 numerów, a roczne tomy były numerowane. W *Campaign Notes* zamieszczano również podsumowania spotkań i sympozjów.

1922

Néoplasmes

To czasopismo było wydawane w Paryżu przez Vigota i opisane jako „Revue internationale exclusivement consacrée à la littérature, à l'étude et à la thérapeutique des tumeurs et des cancers”. Pierwszy tom opublikowano w 1922 roku; czasopismo ukazywało się przynajmniej do numeru 14 w 1935 roku [ISSN 0369-3791].

1923

Biuletyn Polskiego Komitetu do Zwalczenia Raka

Biuletyn Polskiego Komitetu do Zwalczenia Raka został po raz pierwszy wydany w roku 1923. W 1928 roku przyjęto

nazwę *Nowotwory*, pozostawiając w podtytule nazwę *Biuletyn....* Po przerwie spowodowanej wojną pismo ukazało się po raz pierwszy w 1950 roku, już tylko z tytułem *Nowotwory* (Polskiego Komitetu do Zwalczenia Raka po wojnie nie reaktywowano). Od roku 2001 ukazuje się jako *Nowotwory Journal of Oncology* [10] [PL ISSN 0029-540X]. Jest jednym z czterech najstarszych czasopism onkologicznych na świecie ukazujących się do chwili obecnej.

1923

Cancer

To pismo ukazało się po raz pierwszy w Filadelfii. Pierwszy tom z lat 1923/1924 został opisany jako „praktyczny kwartalnik poświęcony najistotniejszym aspektom raka”. Ukazało się o najmniej pięć tomów do lat 1927/1928.

1923

Le Cancer, le Journal Belge D'Études Cancérologiques

Jest to pierwsze belgijskie czasopismo na temat raka. Numer 1 ukazał się w styczniu 1923 roku, kolejny – 15 marca 1924 roku. Około 1937 roku zmieniło tytuł na *Le Cancer* i ponownie w roku 1973 – na *Cancer*. Zawartość pierwszego numeru została przedstawiona w Tabeli VI.

Tabela VI. Zawartość pierwszego numeru, styczeń 1923

- 1 Rak wywołany przez substancje smoliste i arsenik
- 2 Głęboka terapia wiązką promieni beta
- 3 Rak narządów płciowych u kobiet leczony radem; opis przypadku
- 4 Rozpoznanie i leczenie raka przełyku
- 5 Rak krtani
- 6 Rak szczęki
- 7 Nabłoniak w bliźnie po laparotomii
- 8 Nawrót raka żołądka leczony igłami radowymi: czas przeżycia 9 miesięcy
- 9 Mięsak barku

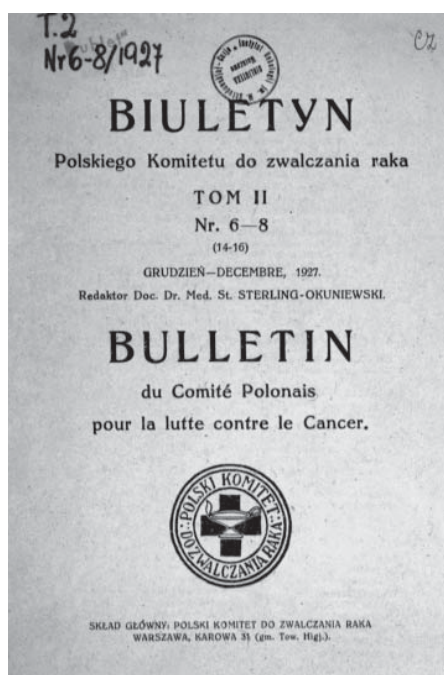
1924

Journal of Cancer

To czasopismo ukazywało się raz na kwartał jako organ Cancer Research Fund (w Irlandii). Zawartość drugiego zeszytu przedstawiono w Tabeli VII.

Tab VII. Zawartość zeszytu drugiego *Journal of Cancer* z 1924 roku

- 1 O ograniczeniach głębokiej terapii promieniami X i operacji w leczeniu guzów złośliwych
- 2 Leczenie guzów złośliwych łącznie za pomocą diatermii i promieni X
- 3 Rad w leczeniu raka
- 4 Początki choroby
- 5 Zakażenie w obrębie jamy ustnej jako czynnik usposabiający do powstania raka

1924***Boletin del Instituto de Medicina Experimental para el Estudio y Tratamiento del Cáncer***

Czasopismo rozpoczęło swoją działalność na przełomie lat 1924 i 1925 w Buenos Aires, i ukazywało się co najmniej do tomu 21 w 1944 roku. Znane było także pod nazwą *Estudio y Tratamiento del Cáncer: Anales del Instituto de Medicina Experimental*. [ISSN 0366-1865]

1926***Boletin de la Liga Contra el Cáncer***

To czasopismo pojawiło się po raz pierwszy w 1926 roku w Hawanie i wychodziło co najmniej do roku 1960, do tomu 35. Jego nazwa została później zmieniona na *Archivos Cubanos de Cáncerología*.

1926***Revue Dentaire Internationale d'Électrologie et de Physiothérapie des Cancers Buccaux***

Pismo ukazało się po raz pierwszy w Paryżu w 1926 roku i było wydawane do roku 1931, do tomu 6. Było to jedyne pismo w całości poświęcone rakom jamy ustnej.

1929***Journal of the Cancer Research Committee of the University of Sydney***

Pierwszy tom tego australijskiego czasopisma ukazał się w latach 1929/30. Do lat 1937/38 opublikowano co najmniej osiem tomów [ISSN 0368-1599].

Tab. VIII. Czasopisma na temat raka w latach 1854-1934

[1853] <i>Western Medical News & Cancer Journal</i> [USA]
[1864] <i>New York Medical News & Cancer Journal</i> [USA]
[1877] <i>New York Quarterly Cancer Journal</i> [USA]
[1893] <i>Archives d'Électricité Médicale et de Physiothérapie du Cancer</i> [Francja]
[1895] <i>Revue des Maladies Cancéreuses : Clinique, Expérimental et Bibliographiques</i> [Francja]
[1903] <i>Zeitschrift für Krebsforschung</i> [Niemcy]
[1907] <i>Gann</i> [Japonia]
[1908] <i>Bulletin de l'Association Française pour l'Etude du Cancer</i> [Francja]
[1909] <i>Cancer (Journal of the International Association for Cancer Research)</i> [Niemcy]
[1916] <i>Journal of Cancer Research</i> [USA]
[1918] <i>Campaign Notes (American Society for the Control of Cancer)</i> [USA]
[1922] <i>Néoplasmes</i> [Francja]
[1923] <i>Biuletyn Polskiego Komitetu do Zwalczenia Raka</i> [Polska]
[1923] <i>Cancer</i> [USA]
[1923] <i>Le Cancer, le Journal Belge D'Études Cancérologiques</i> [Belgia]
[1924] <i>Journal of Cancer</i> [Irlandia]
[1924] <i>Boletin del Instituto de Medicina Experimental para el Estudio y Tratamiento del Cáncer</i> [Argentyna]
[1926] <i>Boletin de la Liga Contra Cancer</i> [Kuba]
[1926] <i>Cancer Review</i> [Wielka Brytania]
[1926] <i>Revue Dentaire Internationale d'Électrologie et de Physiothérapie des Cancers Buccaux</i> [Francja]
[1929] <i>Journal of the Cancer Research Committee of the University of Sydney</i> [Australia]
[1930] <i>Il Cancro</i> [Włochy]
[1933] <i>Revista Mexicana de Cirugia I Ginecologia y Cancer</i> [Meksyk]
[1933] <i>Monatsschrift für Krebsbekämpfung: Verhütung, Erkennung und Behandlung Bösartiger Geschwülste</i> [Niemcy]
[1933] <i>Blätter zur Erforschung der Krebsentstehung und Krebsverhütung</i> [Luxemburg]
[1934] <i>Acta Cancrologica</i> [Węgry]

1926***Cancer Review***

Ten periodyk brytyjski, określany jako „czasopismo streszczeń”, ukazał się po raz pierwszy w 1926 roku i był wydawany do roku 1932, do tomu 7. Początkowo wydawcą była oficyna Johna Wrighta (Bristol), później – Institute of Physics Publishing, który w 1983 roku opublikował też książkę *Cancer Statistics* [11].

1930***Il Cancro***

Ten kwartalnik (*rivista trimestriale*) został wydany w Turynie i był organem Istituto di Oncologia dell'Ospedale Maggiore di San Giovanni Battista a della Città di Torino. Pierwsze pięć tomów pochodzi z lat 1930-1934. Później zostało zawieszono na mniej więcej dwadzieścia lat,

aż do roku 1954. Następnie ukazywało się do tomu 27 z 1974 roku [ISSN 0008-5480].

1933

Revista Mexicana de Cirugia y Ginecologia y Cáncer

Pierwszy tom tego czasopisma pojawił się w 1933 roku. Jego wydawcami byli chirurdzy i ginekolodzy z Mexican Clinic of Surgery & Radiotherapy [ISSN 0034-9984].

1933

Monatsschrift für Krebsbekämpfung: Verhütung, Erkennung und Behandlung Bösarziger Geschwülste

Monthly Journal for the Fight Against Cancer: Prevention, Detection and Treatment of Malignant Ulcers ukazywało się w Monachium od 1933 roku. Jego wydawcą był Lehmann. Wychodziło aż do tomu 12 z 1944 roku [ISSN 0369-0466].

1933

Blätter zur Erforschung der Krebsentstehung und Krebsverhütung

Pierwszy numer *Papers on Research on the Origins and Prevention of Cancer* ukazał się w styczniu 1933 roku w Luksemburgu. Prawdopodobnie do zamknięcia w listopadzie 1934 ukazało się jedynie 11 numerów.

1934

Acta Cancrologica

To węgierskie czasopismo ukazywało się w Budapeszcie od 1934 roku. Do zlikwidowania w 1937 roku ukazały się trzy tomy.

Dr Richard E. Mould
41 Ewhurst Avenue
South Croydon
Surrey CR2 0DH
United Kingdom

Podsumowanie

Prawdopodobnie udało nam się ustalić listę najważniejszych czasopism na temat raka, które ukazały się na przestrzeni około osiemdziesięciu lat – od roku 1853 do 1934 (Tabela VIII). Wyrażamy nadzieję, że przedstawione informacje będą pomocnym źródłem dla historyków medycyny prowadzących badania nad dziejami onkologii.

Piśmiennictwo

1. Skinner CE. The X-ray treatment of intra-abdominal and other deeply located malignant diseases. *Trans Amer Roentgen Ray Soc* 1903; 142.
2. Skinner EH. Radiological societies and literature. W: Glasser O (red.), *The Science of Radiology*. London: Baillière Tindall & Cox, 1933, 375-84.
3. Grigg ERN. *The Trail of the Invisible Light*. Springfield: Charles C Thomas, 1965.
4. Bishop PJ. The evolution of the British Journal of Radiology. *Br J Radiol* 1973; 446: 833-6.
5. Mould RF. *A History of X-rays and Radioactivity in Medicine*. Bristol: Institute of Physics Publishing, 1993.
6. Haller JS. *Kindly Medicine; Physio-Medicalism in America, 1836-1911*. Kent, Ohio: Kent State University Press, 1997.
7. Haagensen C. An exhibit of important books, papers and memorabilia illustrating the evolution of the knowledge of cancer. For the graduate fortnight on tumors at the New York Academy of Medicine, 17-28 October 1932. *Amer J Cancer* 1933; 18: 42-126.
8. *Verhandlungen des Comité für Krebsforschung*. Sonderabdruck aus der "Deutsche Medizinische Wochenschrift". Heft 1. 1900-1902. Berlin, 1902.
9. *Zeitschrift für Krebsforschung*. In Verbindung mit dem Klinischen Jahrbuch. Im Auftrage des Komitees für Krebsforschung. Erster Band. Jena: Gustav Fischer, 1904.
10. Towpik E. 80 years of the Nowotwory Journal of Oncology. *Nowotwory J Oncol* 2003; 53: 293-9.
11. Mould RF. *Cancer Statistics*. Bristol: Adam Hilger/Institute of Physics Publishing, 1983.

Otrzymano: 20 kwietnia 2007 r.
Przyjęto do druku: 30 maja 2007 r.